

Betaling for plass og novemberbarn

Utdanningsdirektoratet besvarer her en henvendelse om foreldrebetaling for barn med rett til plass fra november.

TOLKNINGSUTTALELSE 04.06.2018

Gjelder

- Barnehageloven - § 10. Barnehagemyndighetens ansvar
- Barnehageloven - § 16. Rett til plass i barnehage

Vi viser til henvendelse 16. mai 2018. Vi gjengir og besvarer spørsmålene dere har under.

Retten til plass er regulert i barnehageloven § 12 a. Første og andre ledd lyder:

Barn som fyller ett år senest innen utgangen av august det året det søkes om barnehageplass, har etter søknad rett til å få plass i barnehage fra august i samsvar med denne loven med forskrifter.

Barn som fyller ett år i september, oktober eller november det året det søkes om barnehageplass, har etter søknad rett til å få plass i barnehage innen utgangen av den måneden barnet fyller ett år i samsvar med denne loven med forskrifter.

Barn med rett til plass fra november, omtales i brevet her som november-barn.

Flere kommuner tildeler november-barn plass fra starten av august, mens foreldrene ikke ønsker at barnet skal begynne i barnehagen før november. Kan kommunen kreve betalt fra august?

Verken barnehageloven § 15 *Foreldrebetaling* eller forskrift om foreldrebetaling gir svar på problemstillingen.

Etter barnehageloven § 8 andre ledd har kommunen «plikt til å tilby plass i barnehage til barn under opplæringspliktig alder som er bosatt i kommunen, jf. § 12 a.». Ordlyden i § 12 a gir rett til «plass i barnehage innen utgangen av den måneden barnet fyller ett år». Retten er knyttet til måneden barnet fyller ett år og det samme gjelder dermed kommunens plikt etter § 8 andre ledd. Selv om ordlyden ikke gir et helt klart svar på problemstillingen, mener vi at det samsvarer best med §§ 8 andre ledd og 12 a andre ledd at det ikke kan kreves foreldrebetaling fra august dersom foreldrene til et november-barn først ønsker oppstart i november. Problemstillingen er drøftet nærmere i forarbeidene til § 12 a andre ledd. I Prop.101 L (2016-2017) står det i punkt 2.3.2:

I likhet med i høringsnotatet foreslår departementet ikke å gi kommunen mulighet til å kreve oppstart og foreldrebetaling før i november, med mindre foreldrene selv ønsker oppstart tidligere. En «tvungen oppstart» før november vil bety at deler av forslagetets kostnad vil bli lagt på foreldrene. Som departementet viser til i de økonomiske og administrative konsekvensene, vurderer departementet at kommunene er indirekte finansiert også for tapet av foreldrebetaling.

Det er dermed klart at kommunen ikke kan kreve foreldrebetaling fra august dersom foreldrene til et november-barn først ønsker oppstart i november.

Dersom en privat barnehage tar inn november-barn, går de med ledige plasser fra august til november. Hvem skal bære det økonomiske tapet for dette?

Det er ikke gitt regler for å kompensere private barnehager for ev. økonomisk tap ved å ta inn november-barn. I Prop.101 L (2016-2017) står det i punkt 2.3.2:

Departementet vurderer fortsatt at det ikke er behov for å gjøre endringer i beregningen av tilskuddet til de private barnehagene. Vi viser her til Utdanningsdirektoratets vurdering i forbindelse med innføringen av ny forskrift om tildeling av tilskudd til private barnehager

I de tilfellene der private barnehager holder av plasser fra august og frem til november, vil de ikke motta foreldrebetaling for denne perioden. Det samme gjelder kommunale barnehager. Siden tilskuddet til de private barnehagene beregnes på grunnlag av utgiftene i de kommunale barnehagene, vil det i tilskuddsberegningen på sikt bli tatt høyde for utgiftene knyttet til en eventuelt høyere tetthet av ansatte i de private barnehagene i august, september og oktober, da det også vil være en høyere tetthet av ansatte i de kommunale barnehagene i disse månedene. Departementet viser her til tilsvarende vurdering gjort i tilknytning til utvidelsen av retten til plass i 2016, jf. Prop.103 L (2015–2016).

Kommuner kan gi ekstra tilskudd utover det som følger av forskrift om tildeling av tilskudd til private barnehager, enten av eget initiativ eller etter avtale med private barnehager. Det er imidlertid ingen plikt i regelverket for kommunen å gi ekstra tilskudd til private barnehager som tar opp november-barn.

Hvem som skal betale for barnehageplassen når foreldrene søker om permisjon fra barnehageplassen?

Vi antar at det med permisjon menes at barnet har en plass i barnehagen, men for en periode ikke benytter denne plassen. Dette er ikke særskilt regulert i barnehageloven eller forskrift om foreldrebetaling om det da skal betales for plassen. Utgangspunktet er at foreldrene må betale den avtalte foreldrebetalingen til barnehagen der barnet går. Dette må gjelde selv om barnet for en periode ikke bruker plassen, eller bruker den mindre enn det som er avtalt. Noe annet kan imidlertid være regulert i barnehagens vedtekter eller i annen avtale mellom barnehagen og foreldrene.

Vår referanse: 2018/17866